

Vlastivěda
Kraje naší vlasti

Nikolaos Flessas

Kraje České republiky

KRAJ

Hlavní město Praha

Krajské město

Praha

Další velká města

Poloha

střední Čechy

Povrch

členitý, **Pražská plošina**

Vodstvo

Vltava, zde se do ní vlévá **Berounka**

Zemědělství

není rozšířeno, pouze květiny a zelenina pro městskou spotřebu

Průmysl

cestovní ruch, potravinářský, strojírenský

Zajímavosti

historicky cenné jádro v seznamu **UNESCO**: Karlův most, Pražský hrad a Hradčany

Mapa

KRAJ

Středočeský

Krajské město

Praha

Další velká města

Kladno, Mladá Boleslav, Příbram, Kolín, Kutná Hora, Mělník, Kralupy nad Vltavou, Beroun, Rakovník

Poloha

střední Čechy

Povrch

SV rovinatá **Česká tabule** s **Polabskou nížinou**, JZ **Brdská vrchovina**, J **Středočeská pahorkatina**

Vodstvo

Mělník: **Vltava** se vlévá do Labe, **Sázava**, **Berounka**, na Želivce vodní **nádrž Švihov**, na Vltavě **Orlík a Slapy**, přítok Labe **Jizera**

Zemědělství

nejúrodnější Polabská nížina : pšenice, ječmen, cukrovka, kukuřice, zelenina

Průmysl

Český kras : těžba vápence, Automobilka Škoda MB, potravinářský, chemické závody

Zajímavosti

Český kras(CHKO), Koněpruské jeskyně, Karlštejn

Mapa

KRAJ

Jihočeský

Mapa

Krajské město

České Budějovice

Další velká města

Tábor, Písek, Strakonice, Jindřichův Hradec, Český Krumlov, Prachatice

Poloha

jižní Čechy

Povrch

Středočeská pahorkatina, Českobudějovická a Třeboňská pánev, Šumava, Novohradské hory

Vodstvo

na Šumavě pramení **Vltava, Lužnice, Přehradý-Lipno, Orlík**, mnoho **rybníků-Rožmberk**

Zemědělství

rybníkářství-ryby, kachny, obilniny, brambory, olejniny, chov skotu,

Průmysl

dřevozpracující-Koh-i-noor, potravinářský-pivo Budvar, jaderná elektrárna **Temelín**

Zajímavosti

Český Krumlov UNESCO, Rožmberk největší rybník

KRAJ

Plzeňský

Krajské město

Plzeň

Další velká města

Klatovy, Domažlice, Tachov, Rokycany, Sušice

Poloha

jihozápad Čech

Povrch

Šumava, Český les, Plzeňská pahorkatina

Vodstvo

Berounka, vzniká soutokem Mže, Radbuzy, Úhlavy a Úslavy
jezera Šumava : Černé, Čertovo (činnost ledovce)

Zemědělství

brambory, obilniny, chov skotu, karafiáty

Průmysl

potravinářský-pivo Prazdroj, keramický strojírenský-Škodovy závody

Zajímavosti

Černé jezero je největší a nejhlubší u nás

Mapa

KRAJ

Karlovarský

Krajské město

Karlovy Vary

Další velká města

Cheb, Sokolov, Ostrov, Mariánské Lázně

Poloha

západní Čechy

Povrch

pahorkatiny, SZ **Krušné hory**, JZ **Český les** (přírodní hranice s Německem), **Slavkovský les a Doupovské hory**

Vodstvo

řeka **Ohře**, ústí do Labe, JV povodí Berounky

Zemědělství

chladnější podnebí : horské louky, **pastevectví**

Průmysl

hnědé uhlí : Chebská a Sokolská pánev, slouží v tepelných elektrárnách, okolí Karlových Varů **naleziště kaolínu** - porcelánky, dřevozpracující pr.
Lázně Karlovy Vary : výroby skla, oplatek a likéru Becherovka

Zajímavosti

sopečná činnost vytvořila Doupovské hory a jejím pozůstatkem jsou **teplé léčivé prameny v lázních** : **Karlovy Vary, Mariánské a Františkovy lázně**

Mapa

KRAJ

Ústecký

Mapa

Krajské město

Ústí nad Labem

Další velká města

Most, Děčín, Chomutov, Teplice, Litvínov, Litoměřice

Poloha

severozápad Čech

Povrch

podél Labe je **Polabská nížina**, SZ **České středohoří** (sopečného původu)
Děčínská vrchovina s národním parkem **České Švýcarsko**
podél hranice s Německem pohoří **Krušné hory**
nejníže položené místov ČR tok řeky **Labe u Hřenska** (115mm),

Vodstvo

Labe, přítok **Ohře**, na Ohři **nádrž Nechanice**, přítok **Ploučnice**

Zemědělství

ovocnářská oblast, chmelařské oblasti: Žatecko, Lounsko, Litoměřicko (nejsušší)

Průmysl

Mostecká pánev - hnědé uhlí, výroba elektřiny, chemický průmysl a závody,
petrochemické závody na zpracování ropy, hutní závody, přístav na Labi

Zajímavosti

Hora Říp, pevnost Terezín

KRAJ

Liberecký

Mapa

Krajské město

Liberec

Další velká města

Jablonec nad Nisou, Česká Lípa, Turnov, Nový Bor, Semily, Frýdlant

Poloha

severní Čechy

Povrch

na jihu **Česká tabule**, hranice s Polskem **Lužické a Jizerské hory**, z východu zasahují Krkonoše

Vodstvo

řeky Jizera a Ploučnice, ústí do Labe, v Liberci řeka Nisa, Máchovo jezero (umělé, ve skutečnosti rybník)

Zemědělství

nenáročná plodiny, **živočišná výroba**, produkce mléka a ml.výrobků

Průmysl

průmysl skla a strojírenství, sklářství : Nový Bor a Liberec, textilní , výroba bižuterie Jablonec nad Nisou

Zajímavosti

cílem turistů je **Český Ráj**, zasahující do **Hruboskalska** (pískovcové útvary)

KRAJ

Královéhradecký

Krajské město

Hradec Králové

Další velká města

Trutnov, Náchod, Jičín, Dvůr Králové nad Labem

Poloha

severovýchod Čech

Povrch

pohraniční pohoří **Krkonoše** (Sněžka) a **Orlické hory**, JZ **Polabská nížina**, **Prachovské skály** a **Broumovsko**

Vodstvo

Labe (pramen v Krkonoších), řeky **Orlice** a **Cidlina**, vodní nádrž **Rozkoš**

Zemědělství

nížiny: pšenice, cukrovka, kukuřice, **podhůří**: oves, brambory, len, **chov**: skot a

Průmysl

strojírenství, elektrické a optické přístroje, H.Králové klavíry Petrof, Vamberk ruční krajka

Zajímavosti

CHKO Český Ráj: hrad Kost a Prachovské skály

Mapa

KRAJ

Pardubický

Mapa

Krajské město

Pardubice

Další velká města

Chrudim, Svitavy, Česká Třebová, Ústí nad Orlicí, Litomyšl

Poloha

východ Čech

Povrch

do území kraje zasahují Orlické hory, Hrubý Jeseník, Českomoravská vrchovina (Žďárské vrchy a Železné hory), podél Labe Polabská nížina, nejvyšší bod **Králický Sněžník**

Vodstvo

krajem protéká **Labe**, u Kralického Sněžníku pramení řeka **Morava**, dále zde pramení **Svitava**, **Chrudimka**, **Tichá Orlice**, vodní nádrž **Seč**

Zemědělství

příznivé podmínky, **zemědělská půda v úrodném Polabí**: obilniny, řepa, brambory, řepka olejka

Průmysl

strojírenství, elektrotechnický a chemický průmysl, potravinářský, Pardubice: perník, tepelné elektrárny (Opatovice, Chvaletice), **železniční uzel Česká Třebová**

Zajímavosti

Litomyšl : renesanční zámek UNESCO a muzeum Bedřicha Smetany

KRAJ

Vysočina

Krajské město

Jihlava

Další velká města

Třebíč, Havlíčkův Brod, Žďár nad Sázavou, Pelhřimov

Poloha

jihovýchod Čech a jihozápad Moravy

Povrch

Českomoravská vrchovina, sever Žďárské vrchy, nejvyšší Jihlavské vrchy

Vodstvo

vrchovinou prochází **hlavní evropské rozvodí** : západ odtéká do **Severního moře**, východ odtéká do **Černého moře**, řeky tečící do Čech: **Sázava** a **Želivka**, řeky stékající na Moravu: **Svratka**, **Oslava**, **Jihlava**, **Jevišovka**, **Moravská Dyje** četné rybníky, největší **Velké Dářko**, v údolích vodní nádrže: **Vírská** a **Dalešická přehrada**

Zemědělství

méně úrodná půda: brambory, len, řepka olejka, oves a žito

Průmysl

těžba žuly, potravinářský průmysl, **jaderná elektrárna Dukovany**, strojírenství

Zajímavosti

Telč UNESCO

Mapa

KRAJ

Jihomoravský

Krajské město

Brno

Další velká města

Znojmo, Hodonín, Břeclav, Vyškov, Blansko

Poloha

jih Moravy

Povrch

nížinná krajina, **Dyjsko-svratecký úval**, **Dolnomoravský úval**, sever vrchoviny:
Drahanská vrchovina, součástí je **Moravský kras**

Vodstvo

Morava, přítok **Dyje**, velké rybníky a **vodní nádrže: Nové Mlýny, Vranov**

Zemědělství

nejteplejší podnebí ČR, v úvalech se pěstují: pšenice, cukrovka, sladovnický ječmen, zelenina, ovoce, **vinice**, chov: prasata, drůbež

Průmysl

strojírenství (Brno- Zetor), textilní, potravinářský, u Hodonína **malá ložiska ropy**, **zemního plynu, lignitu, těžba vápence**

Zajímavosti

Brno **dopravní křižovatka**, letiště, **hrad Špilberk**, **zámek Lednice UNESCO**, Moravský kras: **Punkevní jeskyně a propast Macocha**

Mapa

KRAJ

Olomoucký

Mapa

Krajské město

Olomouc

Další velká města

Přerov, Prostějov, Šumperk, Jeseník

Poloha

sever Moravy

Povrch

nejvyšší moravské pohoří **Hrubý Jeseník**, vrchol **Praděd** 1491mnm, podél Moravy **Hornomoravský úval**, **Hranická propast** (nejhlubší v ČR)

Vodstvo

Morava (se svými přítoky Desnou, Oskavou, Bečvou, Romží a Hanou se vlévá do Dunaje a pak do Černého moře), **Odra** (teče přes Moravskoslezský kraj do Polska a Baltského moře)

Zemědělství

nejúrodnější část ČR **Haná** (Hornomoravský úval), sladovnický ječmen, cukrovka, pšenice, zelenina, ovoce, okolí Olomouce chmel, v podhůří: pastevectví a živočišná výroba

Průmysl

potravinářský průmysl, strojírenské závody, dřevozpracující - **pily**

Zajímavosti

Velké Losiny - ruční papírna, hrady **Bouzov a Helfštýn**, Lázně Jeseník

KRAJ

Moravskoslezský

Mapa

Krajské město

Ostrava

Další velká města

Karviná, Frýdek-Místek, Opava, Nový Jičín, Bruntál

Poloha

severovýchod ČR

Povrch

větší část kraje hornatá, SZ **Hrubý Jeseník**, Z **Nízký Jeseník**,
Moravskoslezské Beskydy mezi nimi sníženina **Moravská brána**

Vodstvo

Odra, přítoky **Opava s Moravicí**, **Ostravice a Olše** (Odra přes Polsko
odvádí vodu do Baltského moře)

Zemědělství

podhůří: brambory, len, oves, chov: krávy a ovce

Průmysl

Ostravsko **největší průmyslové centrum ČR**, základem byla v minulosti
těžba černého uhlí v hlubinných dolech (dnes pouze Karvinsko),
**černé uhlí → koks → palivo do vysokých pecí v hutích → železárny a ocelárny
vyrábějí železo a ocel**
Strojírenství: automobilka **Hyundai** Nošovice, výroba nákladních vozů **Tatra**
Kopřivnice
chemický průmysl, průmysl stavebních hmot, potravinářství
tepelné elektrárny zásobující průmyslové závody: **Dětmovice** a vodní nádrže:
Žermanice, Těrlicko

Zajímavosti

Lysá hora, lázně Karlova Studánka, jeskyně Šipka,
osobnosti: Petr Bezruč, Leoš Janáček, Jan Amos Komenský, František
Palacký

KRAJ

Zlínský

Mapa

Krajské město

Zlín

Další velká města

Vsetín, Kroměříž, Valašské Meziříčí, Uherské Hradiště

Poloha

východ Moravy

Povrch

Chřiby, okolí Moravy zasahuje Dolnomoravský úval, východní hranici tvoří **Bílé Karpaty**, přecházejí v **Javorníky** a **MS Beskydy**

Vodstvo

Morava, přítoky **Bečva**, **Dřevnice**, **Olšava**

Zemědělství

brambory, len, oves, oblast Moravské Slovácko: **vinná réva**, pastevectví

Průmysl

ložiska stavebních materiálů: štěrkopísek, stavební kámen, strojírenství (**výroba letadel**, **zbrojní pr**), **gumárenský průmysl** (pneumatiky), elektrotechnické a chemické závody, potravinářství, dřevozpracující průmysl

Zajímavosti

nej moravské lázně **Luhačovice**, hrad **Buchlov**, zámek **Buchlovice**, hora **Radhošť**, **skanzen** Rožnov pod Radhoštěm, Kroměříž UNESCO
osobnosti: Tomáš Baťa, Cyril a Metoděj, Leoš Janáček

Příjemné učení

Nikolaos Flessas